

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Діалектологія української мови»
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма
Спеціальність
Галузь знань
Рівень вищої освіти
Факультет
Мова навчання

«Українська мова та література»
014 Середня освіта
01 Освіта / Педагогіка
перший бакалаврський
філологічний
українська

Чернівці 2024 рік

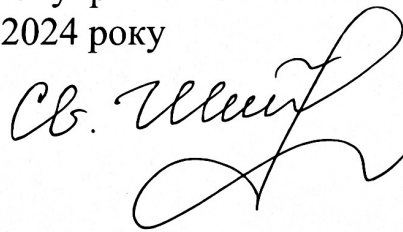
Робоча програма навчальної дисципліни «Діалектологія української мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» (спец. 014 Середня освіта (Українська мова і література), затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 9 від 26 червня 2024 року).

Розробник: **Руснак Наталія Олександрівна**, професор кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук, професор.

Викладач: **Руснак Наталія Олександрівна**, професор кафедри сучасної української мови, доктор філологічних наук, професор.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Шабат-Савка С.Т.

Схвалено методичною радою філологічного факультету
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Студент повинен усвідомити розмаїття української національної мови; досягнути роль діалектної мови у становленні літературної мови; з'ясувати членування діалектної мови, специфіку української діалектної мови на всіх рівнях, межі поширення діалектних явищ; сформувати навички аналізу діалектних явищ на всіх мовних рівнях та відповідні компетентності для подальшої фахової реалізації.

Пререквізити: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, здобутих під час опанування шкільного курсу з української мови.

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Діалектологія української мови» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК 1. Здатність вільно і грамотно здійснювати усну та письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 6. Здатність формувати системне ставлення до минулого, сучасного та майбутнього України, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 9. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел з дотриманням етично-правових норм, здійснювати і презентувати власне дослідження.

Фахові:

ФК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі предметної галузі, збирати, аналізувати, структурувати, узагальнювати й інтерпретувати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею в професійній діяльності.

ФК 8. Здатність розуміти специфіку мовознавчих / літературознавчих напрямів і шкіл, здійснювати науковий аналіз філологічного матеріалу, оперувати сучасною мовознавчою / літературознавчою термінологією, інтерпретувати та обґрунтувати погляди різних дослідників щодо відповідних проблем.

ФК 14. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до його обов'язкових результатів, формувати та розвивати в учнів ключові компетентності, критичне мислення, враховувати міжпредметні зв'язки, здійснювати інтегроване навчання.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 3. Критично й творчо мислити, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу та підприємливість, застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати різні підходи до розв’язання проблем, генерувати нові ідеї та впроваджувати інновації, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН 12. Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства / літературознавства, вільно оперувати мовознавчою / літературознавчою матеріалом та термінологією.

ПРН 13. Моделювати й аналізувати різнорівневі мовні одиниці, здійснювати лінгвістичний аналіз тексту.

ПРН 17. Ефективно знаходити необхідну інформацію, послуговуючись різними джерелами, критично оцінювати та інтерпретувати її, оперувати нею у професійній діяльності.

ПРН 22. Використовувати міжпредметні зв’язки, інтегрувати зміст різних освітніх галузей.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна	індивідуальні	
Денна	1	1	3	90	30	15			45		залік
Заочна	1	1	3	90	6	4			80		залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фонетична система української діалектної мови												
Тема 1. Діалектологія як мовознавча	7	2	1			4	14	2	2			10

дисципліна: предмет вивчення												
Тема 2. Структура української діалектої мови	7	2	1			4	12	2				10
Тема 3.Вокалізм української діалектної мови	10	4	2			4	10					10
Тема 4. Консонантизм української діалектної мови	10	4	2			4	10					10
Тема 5. Лексична система української діалектної мови	7	2	1			4	10					10
Разом за ЗМ 1	41	14	7			20	56	4	2			50
Змістовий модуль 2. Граматичні закономірності української діалектної мови												
Тема 6. Морфологічні особливості української діалектної мови	14	6	3			5	9	2	2			5
Тема 7. Синтаксичні особливості української діалектної мови	7	2	1			4	5					5
Тема 8. Лінгвальні особливості говорів південно- східного наріччя	7	2	1			4	5					5
Тема 9. Лінгвальні особливості говорів	7	2	1			4	5					5

поліського наріччя												
Тема 10. Характеристика говорів південно- західного наріччя	7	2	1			4	5					5
Тема 11. Буковинські говірки у лінгво- географічному висвітленні	7	2	1			4	5					5
Разом за ЗМ 2	49	16	8			25	34	2	2			30
Усього годин	90	30	15			45	90	6	4			80

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ Теми	Назва теми
1.1	Діалектологія як мовознавча дисципліна: об'єкт і предмет дослідження План 1. Термін <i>діалектологія</i>: об'єкт і предмет дослідження. 2. Лінгво-географічні одиниці діалектології: говірка, говір, наріччя. 3. Аспекти вивчення діалектології. 4. Поняття про діалектні явища. або діалектизми. Типи діалектизмів. Протиставні та непротиставні діалектні явища. 5. Зв'язок діалектології з іншими дисциплінами.
1.2	Українська діалектна мова План 1. Структура національної мови. Територіальні та соціальні діалекти. Просторіччя. 2. Ознаки літературної мови. Порівняльна характеристика літературної та діалектної мови. 2.1. Професіоналізми та терміни – маркери професійного мовлення; жаргонізми – жаргону (соціального діалекту); інвективи – просторіччя. 3. Українська діалектна мова: три наріччя. 4. Становлення української літературної мови. 5. Становлення української діалектології. 6. Наукові постаті в діалектології (самостійно).

1.3	Фонетична система української діалектної мови. Вокалізм української діалектної мови План 1. Структура української діалектної мови. Фонетичний рівень. 2. Специфіка звукового поля фонем української діалектної мови. 3. Система вокалізму української діалектної мови: чотири типи вокалізму української діалектної мови. 4. Характеристика голосних фонем української діалектної мови. 5. Загальна характеристика вокалізму української діалектної мови. 6. Явища вокалізму, спричинені усним характером діалектного мовлення. .
1.4	Система консонантизму в українській діалектній мові План 1. Система консонантизму в українській діалектній мові. 2.1. Губні приголосні в українській діалектній мові. 2.2. Передньоязикові проривні д, т, д', т' в українській діалектній мові. 2.3. Передньоязикові фрикативні з, с, з', с' в українській діалектній мові. 2.4. Передньоязикові щілинні шиплячі ш, ж, ш', ж' в українській діалектній мові. 2.5. Передньоязикові африкати дж, ч, дж', ч', дз, ц, дз', ц' в українській діалектній мові. 2.6. Передньоязикові сонорні р, р', л, л', н, н' в українській діалектній мові. 2.7. Середньоязикова фонема й в українській діалектній мові. 2.8. Задньоязикові фонemi г к х і фарингальний (глотковий) ɣ в українській діалектній мові. 3. Специфіка консонантизму української діалектної мови. 4. Звукові зміни, зумовлені усним характером мовлення діалектоносіїв.
1.5	Лексичний рівень в українській діалектній мові План 1. Лексична система української діалектної мови. Протиставні та непротиставні діалектні явища (на лексичному рівні). 2. Типи лексичних діалектизмів. Регіоналізми. 3. Лексико-семантичні угруповання слів: синоніми (дублети), омоніми. 4. Таксонімія діалектної лексики. 5. Професійна діалектна лексика. 6. Лексика весільного обряду.
2.2	Граматична система української діалектної мови Іменні частини мови в українській діалектній мові

	План 1.Іменник в українській діалектній мові. 1.2.Загальна характеристика іменника в українській діалектній мові. 1.3.Іменники 1 відміни в українській діалектній мові. 1.4.Іменники 2 відміни в українській діалектній мові. 1.5.Іменники 3 відміни в українській діалектній мові. 1.6.Іменники 4 відміни в українській діалектній мові. 1.7.Форми множини в українській діалектній мові. 2.Прикметник в українській діалектній мові. 2.1. Ступені порівняння прикметників. 3. Числівник в українській діалектній мові. 4. Займенник в українській діалектній мові. 4.1. Особові займенники в українській діалектній мові. 4.2. Питальні займенники в українській діалектній мові. 4.3. Вказівні займенники в українській діалектній мові.
2.3	Дієслово в українській діалектній мові План Інфінітив в українській діалектній мові. Зворотні дієслова в українській діалектній мові. Дієслова дійсного способу в українській діалектній мові. 3.1.Теперішній час дієслів в українській діалектній мові. 3.2.Минулий час дієслів в українській діалектній мові. 3.3.Майбутній час дієслів в українській діалектній мові. 4. Дієслова умовного і наказового способу в українській діалектній мові. 5.Нефінітні форми дієслова в українській діалектній мові.
2.4.	Синтаксичні особливості української діалектної мови План 1.Загальна характеристика синтаксичного рівня української діалектної мови. 1.1. Синтагма – фонетико-синтаксична одиниця діалектного мовлення. 2.Словосполучення в українській діалектній мові. 3.Просте речення в українській діалектній мові. 4.Складне речення в українській діалектній мові. 4.1.Складносурядне речення в українській діалектній мові. Складнопідрядне речення в українській діалектній мові.
2.5	Загальна характеристика південно-східного наріччя української діалектної План 1.Характеристика говорів південно-східного наріччя. 2.Лінгвальні особливості південно-східного наріччя. 2.1.Фонетичні закономірності південно-східного наріччя. 2.2. Граматичні закономірності південно-східного наріччя.

	2.3.Лексичні особливості південно-східного наріччя та їх відтворення в лексикографічних працях.
2.6	Лінгвальна характеристика поліського наріччя План 1. Межі поширення поліського наріччя. 2. Говори поліського наріччя – старожитні, що зберегли архаїчні фонетичні явища. 3.Лінгвальна характеристика поліського наріччя. 3.1.Фонетичні закономірності поліського наріччя. 3.2.Граматичні закономірності поліського наріччя. 3.3.Лексичні особливості поліського наріччя та їх відтворення в регіональних словниках.
2.7	Загальна характеристка південно-західного наріччя План 1.Межі поширення південно-західного наріччя. 1.2. Строкатисть говорів південно-західного наріччя: волинсько-подільська, карпатська, галицько-буковинська групи говорів. 2.Лінгвальні особливості говорів південно-західного наріччя. 2.1.Фонетичні закономірності говорів південно-західного наріччя. 2.2. Морфологічні особливості говорів південно-західного наріччя. 2.3. Лексичні особливості говорів південно-західного наріччя та їх відтворення у регіональних словниках.
2.8	Буковинські говірки у лінгво-географічному висвітленні План 1.Діалектне членування Північної Буковини: 3 типи говірок. 1.1.Концепція К.Ф. Германа щодо членування українських говірок Північної Буковини. 2.Стан вивчення буковинських говірок. 2.1. Дослідження мовознавців про буковинські говірки. 2.2. <i>Словник буковинських говірок</i> – яскравий внесок у розвиток діалектної лексикографії. 3.Фонетико-граматичні особливості гуцульських говірок Північної Буковини. 4. Фонетико-граматичні особливості буковинських говірок Північної Буковини. 5. Фонетико-граматичні особливості подільських говірок Північної Буковини.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ Теми	Назва теми
1.1	Діалектологія в колі мовознавчих дисциплін

	<i>Вид роботи: усні та письмові відповіді.</i> Походження терміна діалектологія. Лаврентій Зизаній – перший український лексикограф, його праця «Лексис...» (1596 р.) . Лінгво-географічні одиниці діалектології. Багатовекторність діалектологічних досліджень. Діалектизм – основне поняття діалектологічної науки. Таксонімія діалектних явищ. Інтеграційний характер діалектології.
1.2	Будова української діалектної мови <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді..</i> Місце діалектної мови у структурі загальнонародної мови. Порівняльна характеристика літературної, діалектної мови та соціальних діалектів. Будова української діалектної мови. Роль діалектної мови у становленні літературної. Зародження діалектології як науки та становлення української діалектології. Українські діалектологи.
1.3	Фонетична система української діалектної мови Вокалізм української діалектної мови <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i> Системний характер української діалектної мови. Фонетичний рівень – нижчий рівень діалектної мовної системи. Специфіка фонем української діалектної мови у порівнянні з літературною мовою. Чотири типи вокалізму української діалектної мови. Характеристика фонем української діалектної мови.
1.4	Система консонантизму в українській діалектній мові <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i> Система консонантизму в українській діалектній мові. Класифікація приголосних звуків в українській літературній мові. Губні приголосні в українській діалектній мові. Передньоязикові проривні д, т, д',т' в українській діалектній мові. . Передньоязикові фрикативні з, с, з', с' в українській діалектній мові. Передньоязикові щілинні шиплячі ш, ж, ш',ж' в українській діалектній мові. Передньоязикові африкати дж, ч, дж', ч', дз, ц, дз', ц' в українській діалектній мові. Передньоязикові сонорні р, р', л, л', н, н' в українській діалектній мові. Середньоязикова фонема й в українській діалектній мові. Задньоязикові фонеми г к х і фарингальний (глотковий) ɣ в українській діалектній мові.

	Звукові зміни, зумовлені усним характером мовлення діалектолоносіїв: афереза, синкопа, апокопа.
1.5	Лексичний рівень в українській діалектній мові <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i> Типи лексичних діалектизмів: власне лексичні, етнографізми, семантичні, регіоналізми. Поняття про дублети. Типи дублетів. Причини дублетів. Омонімія як вияв креативності діалектного мовлення. Професійна діалектна лексика. Лексика весільного обряду в буковинських говірках.
2.2	Граматична система української діалектної мови Іменні частини мови в українській діалектній мові <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i> Архаїчні риси іменника в українській діалектній мові (залишки двоїни). Вплив фонетичного рівня української діалектної мови на морфологічний. Іменники 1 відміни в українській діалектній мові. Орудний відмінок в трьох наріччях. Поняття про індукцію. Іменники 2 відміни в українській діалектній мові. Давальний відмінок в трьох наріччях української діалектної мови. Іменники 3 відміни в українській діалектній мові. Вплив народного мовлення на Український правопис 2019. Іменники 4 відміни в українській діалектній мові. Індукція – причина морфологічних діалектизмів. Безфлексійні та флексійні граматичні форми іменників 4 відміни в українській діалектній мові. Форми множини в українській діалектній мові. Особливості прикметника в українській діалектній мові. Ступені порівняння прикметників в українській діалектній мові. Числівникові форми в українській діалектній мові. Особові займенники в українській діалектній мові. Питальні займенники в українській діалектній мові. Метатезовані форми закарпатського говору. Вказівні займенники в українській діалектній мові. Редупліковані форми.
2.3	Дієслово в українській діалектній мові <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування.</i> 5 формотворчих суфіксів інфінітива в українській діалектній мові. Особливості зворотних дієслів у південно-західному наріччі. Дієслова дійсного способу в українській діалектній мові. Форми теперішнього часу дієслів в українській діалектній мові. Минулий час дієслів в українській діалектній мові. Енклітики – релікти колишнього перфекту в південно-західному наріччі. 4 форми дієслів майбутнього часу в українській діалектній мові.

	Дієслова умовного і наказового способу в українській діалектній мові.
2.4.	Синтаксичні особливості української діалектної мови <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи.</i> Специфіка синтаксичного рівня української діалектної мови. Синтагма – основна фонетико-синтаксична одиниця діалектного мовлення. Словосполучення в українській діалектній мові. Специфіка зумовлена прийменниково-відмінковими формами та специфічними прийменниками. Просте речення в українській діалектній мові. Особливості простих речень із складеним іменним присудком. Складне речення в українській діалектній мові. Асиндетон та полісиндетон. Складносурядне речення в українській діалектній мові. Сурядні сполучники. Складнопідрядне речення в українській діалектній мові. Підрядні сполучники.
2.5	Загальна характеристика південно-східного наріччя української діалектної мови <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування, реферати, робота зі словниками.</i> Характеристика говорів південно-східного наріччя. Старожитні та новостворені говори. Середньонаддніпрянський говір – основа літературної мови. Дослідники південно-східного наріччя української діалектної мови. Лексикографічні праці про південно-східне наріччя. Лінгвальні особливості південно-східного наріччя. Фонетичні закономірності південно-східного наріччя. Граматичні закономірності південно-східного наріччя. Деякі лексичні особливості південно-східного наріччя (за регіональними словниками).
2.6	Лінгвальна характеристика поліського наріччя <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування, реферати, робота зі словниками.</i> Старожитні говори поліського наріччя, що зберегли архаїчні фонетичні явища. О.О.Потебня про найхарактернішу фонетичну рису української літературної мови – чергування <i>о, е з і</i>. Дослідники поліського наріччя (реферати). Поліське наріччя у регіональних словниках. Лінгвальна характеристика поліського наріччя. Фонетичні закономірності. Північнополіські (дифтонгічні) та південнополіські (монофтонгічні) говірки. Граматичні закономірності поліського наріччя.

	Деякі лексичні особливості поліського наріччя (<i>робота зі словниками</i>).
2.7	Загальна характеристика південно-західного наріччя <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування, реферати, робота зі словниками.</i> Говори південно-західного наріччя. Строкатість говорів південно-західного наріччя: волинсько-подільська, галицько-буковинська, карпатська групи говорів. Дослідники південно-західного наріччя української діалектної мови (<i>реферат</i>). Регіональні словники південно-західного наріччя. Лінгвальні особливості волинсько-подільської групи говорів (<i>реферат</i>). Фонетико-граматичні особливості карпатської групи говорів (<i>реферат</i>). Фонетико-граматичні закономірності галицько-буковинської групи говорів (<i>реферат</i>).
2.8	Українські говірки Північної Буковини <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, вправи, тестування, реферати, робота зі словниками.</i> 3 типи українських говірок Північної Буковини: гуцульські, буковинські, подільські. Діалектне членування українських говірок Північної Буковини в інтерпретації К.Ф.Германа. .Стан вивчення буковинських говірок. .Дослідження мовознавців різних рівнів буковинських говірок: фонетичного, словотвірного, лексичного, граматичного, тексту. .Словник буковинських говірок – надійне джерело дослідження українських говірок Північної Буковини. .Порівняльна характеристика фонетико-граматичних особливостей 3 типів буковинських говірок.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітньої компоненти «Діалектологія української мови» складається з різних видів:

- 1) підготовка до аудиторних (практичних) занять;
- 2) робота з науковою літературою;
- 3) самостійне поглиблене опрацювання тем освітньої компоненти згідно з навчально-тематичним планом.

№ Теми	Назва теми
1.1	1. Ознайомитися з найвагомішим досягненням української діалектології:

4.5 год.	Атлас української мови. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі / Д. Т. Бандрівський, Л. М. Григорчук та ін.]. К. : Наук. думка, 1988. 520 с. 407 карт. 2. Законспектувати одну із статей. Матвіяс І. Г. Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії в різних історичних етапах. <i>Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами</i>: зб. ст. К.: Наукова думка, 1977. С. 5–31. Матвіяс І. Г. Засади української діалектології. <i>Мовознавство</i>. 2000. №1. С. 3–8.
1.2 4.5. год	1. Ознайомитися зі статтями: Німчук В. В. Про походження українських діалектів. <i>Україна: Наука і культура</i>. К., 1993. Вип.26–27. С. 233–250. Жовтобрюх М.А. Проблеми взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів.. <i>Мовознавство</i>. 1973. № 1. С. 3–15. 2. Дати письмово визначення поняттям: <i>професіоналізм, жаргонізм, інвектив, діалектизм</i>. Навести приклади слів із молодіжного сленгу.
1.3 4.5 год.	1. Ознайомитися зі статтею: Залеський А.М. Діалектна основа фонологічної системи української мови. <i>Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами</i>: зб.ст. К.: Наукова думка, 1977. С. 50–96. 2. Підготувати письмову відповідь на тему «Порівняльна характеристика голосних фонем української літературної та діалектної мови».
1.4 4.5. год.	1. Ознайомитися зі статтями: Залеський А. М. Парадигматичні і синтагматичні умови функціонування шиплячих у гуцульському говорі. <i>Фонетична, морфологічна і лексична система українських говорів</i>: зб. ст. К.: Наукова думка, 1983. С. 3–29. Залеський А. М. Функціональний статус шиплячих у говорах північного наріччя. <i>Структурні рівні українських говорів</i>: зб. ст.. К.: Наукова думка, 1985. С. 52–75. 2. Підготувати доповідь на тему «Порівняльна характеристика консонантизму української літературної та діалектної мови».
1.5 4.5 год.	1. Ознайомитися зі статтями: Аркушин Г. Л. Мисливська лексика західнополіського говору (Матеріали до „Лексичного атласу української мови”). <i>Дослідження з української діалектології</i>: зб. наук. пр. К.: Наукова думка, 1991. С. 181–225. Бігусяк М. Із спостережень над весільною лексикою гуцульського говору. <i>Гуцульські говірки: лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження</i>. Львів : Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича. 2000. С. 25–148.

	Гримашевич Г. Лексичний атлас назв одягу та взуття середньополіського діалекту: спроба інтерпретації. <i>Діалектологічні студії. 6 : Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації</i>. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2006. С. 145–155. Гриценко П.Ю. Ареальне варіювання лексики. К. : Наук. думка, 1990. 270 с. 2. Виписати лексичні діалектизми із творів Ю. Федьковича, С. Воробкевича, О. Кобилянської, М. Матіос (на вибір).
2.2 4.5 год.	1. Опрацювати 2 праці (на вибір): Українська діалектна морфологія / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; [ред. Ф.Т. Жилко]. К., 1969. 200 с. Бевзенко С. П. Відмінності української діалектної мови на морфологічному рівні. <i>Українська діалектна морфологія</i> [зб. ст. / ред. Ф.Т. Жилко]. К., 1969. С. 5–14. Ковалик І.І. Іменниковий словотвір села Бітлі на Львівщині. <i>Українська діалектна морфологія</i>. К., 1969. С. 57–61. Онишкевич М.М. Деякі архаїчні займенникові форми в українських південно-західних говорах. <i>Українська лінгвістична географія</i>: зб. ст. К.: Наук. думка, 1966. С. 111–119. Котик Л. Г. Усне діалектне мовлення північної Буковини (словозміна іменників II відміни м'якої і мішаної груп). <i>Наук. вісн. Чернів. ун-ту</i>: зб. наук. пр. Чернівці: Рута, 2001. Вип. 117–118. С. 180–186. 2. Підготувати повідомлення на тему «Вплив народного мовлення на Український правопис 2019».
2.3 4.5 год.	1. Опрацювати 2 статті (на вибір): Леонова М. До характеристики говірок північних районів Буковини. <i>Наукові записки Чернівецького держ. ун-ту</i>. Чернівці: ЧДУ, 1958. Т. 31. Вип. 7. С. 89–105. Леонова М. Прислівник в буковинських говорах. <i>Питання історії і діалектології</i>. Львів, 1961. Кн.2. Т. 42. Вип. 11. С. 92–103. Недільський П.М. Придієсловні конструкції з об'єктним значенням у буковинських говірках. <i>Структура і розвиток українських говірок на сучасному етапі</i>: тези доп. і повідомл. XV Республіканської діалектологічної наради. Житомир, 1983. С.145–146. Лимаренко В. До характеристики дієслівних форм у буковинських говірках. <i>Питання історії і діалектології</i>. Львів, 1961. Кн. 2. Т. 42. Вип. 11. С. 87–92. 2. Провідміняти дієслова <i>думати, хотіти, любити, ходити, світити</i>. Які морфологічні форми побутують у різних говорах української діалектної мови?
2.4 4.5 год.	1. Опрацювати 2 статті: Добош В.І. Синтаксис українських південнокарпатських говорів: текст лекцій. Ужгород, 1971. 120 с.

	Бевзенко С. П. Про діалектні відмінності української мови на синтаксичному рівні. <i>Мовознавство</i>. 1976. № 4. С.46–49. Юрценюк В. З історії вивчення простих речень буковинської говірки. <i>Наук. вісн. Чернів. ун-ту</i>: зб. наук. пр. Чернівці: Рута, 2007. Вип. 321–322. С. 326–334. 2. Записати діалектне мовлення своєї говірки. Визначити особливості на синтаксичному рівні.
2.5 4.5 год	1. Ознайомитися зі статтями (2 статті на вибір): Глуховцева К.Д. Динаміка українських східнослов'янських говірок : монографія. Луганськ : Альма-матер, 2005. 592 с. Говори української мови: збірник текстів / [уклад.: С.Ф. Довгопол, А.М. Залеський, Н.В. Прилипка ; відп. ред. Т.В. Назарова]. К.: Наук. думка, 1977. 591 с. Бевзенко С. П. Говірка с. Станіславівки Кіровоградської області. <i>Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства</i> : зб. наук. пр. / відп. ред. М. І. Сюсько. Ужгород, 2005. Вип. 8: Зб. пам'яті професора Василя Добоша. С. 17–35. Глуховцева К. Д. Лінгвістичний атлас лексики народного побуту українських східнослов'янських говірок Луганськ: Альма-матер, 2003. 181 с. Ващенко В.С. Полтавські говори. Х.: Харк. ун-т, 1957. \539 с. Мартінова Г. Північні середньонадніпрянські говірки як об'єкт лінгвогеографічного аналізу. <i>Волинь – Житомищина</i>: [істор.-філол. зб. з регіональних проблем / відп. ред.: В. Єршов, В. Мойсієнко]. Житомир, 2003. № 11. С. 44–60. 2. Підготувати повідомлення на тему «Фонетико-морфологічні закономірності середньонадніпрянського говору», «Фонетико-морфологічні закономірності степового говору», «Фонетико-граматичні закономірності слов'янського говору» (на вибір).
2.6 4.5 год	1. Ознайомитися з 2 працями (на вибір): Гриценко П. Ю., Воронич Г. В., Дорошенко Л. І. Говірки Чорнобильської зони: Системний опис. К. : Довіра, 1999. 271 с. Говірки Чорнобильської зони: тексти / упоряд.: П. Ю. Гриценко, Н. П. Прилипка, О. А. Малахівська та ін. К.: Довіра, 1996. 358 с. Мойсієнко В. Про південноукраїнський ікавізм та поліські дифтонги: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2007. 94 с. Никончук М. В. Сільськогосподарська лексика Правобережного Полісся. [відп. ред. А.М. Залеський] / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні [та ін.]. К.: Наукова думка, 1985. 310 с. Никончук М.В. Транспортна лексика правобережного Полісся в системі східнослов'янських мов. К.: Наукова думка, 1990. 191 с. 2. Підготувати повідомлення на тему «Фонетико-морфологічні закономірності західнополіського говору», «Фонетико-морфологічні

	закономірності середньополіського говору», «Фонетико-граматичні закономірності східнополіського говору» (на вибір).
2.7 4.5 год.	1. Ознайомитися з 2 працями (на вибір): Бандрівський Д. Г. Деякі особливості говірки лемківських переселенців у с. Липівці на Дрогобиччині. <i>Діалектологічний бюлетень</i> [відп. ред. Ф.Т. Жилко]. К., 1961. Вип. 8. С. 94–99. Бідношия Ю.І. Діалектні тексти із села Криворівня Верховинського району Івано-Франківської області. <i>Діалектологічні студії. 5.: Фонетика, морфологія, словотвір</i> / відп. ред.: П. Грищенко, Н. Хобзей. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005. С. 327–331. Кобилянський Б. Гуцульський говір і його відношення до говору Покуття. <i>Український діалектологічний збірник</i>. К., 1928. Кн. 1. С. 3–92 Лесюк М. Сучасне мовлення гуцулів. <i>Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі: до 100-річчя проф. Ф.Т. Жилка: [тези доп. Міжнар. наук. конф. / відп. ред. П.Ю. Гриценко]</i>. К.: Вид. Дім Дмитра Бураго, 2008. С. 125–118. Шило Г. Із лексики говірок Верхнього Подністров'я і Побужжя: лекція із спецкурсу по діалектології. Львів: Вид-во Львів. пед. ін-ту, 1960. 33 с. Шило Г.Ф. Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра. Львів: Вид-во Львів. пед. ін-ту, 1957. 254 с. 2. Підготувати повідомлення на тему «Фонетико-морфологічні закономірності карпатської групи говорів», «Фонетико-морфологічні закономірності волинсько-подільської групи говорів», «Фонетико-граматичні закономірності галицько-буковинської групи говорів» (на вибір).
2.8 4.5 год.	1. Ознайомитися з 2 працями (на вибір): Верхратський І. Дещо до говору буковинсько-руського. Львів, 1908. Матвіяс І. Г. Роль буковинських говірок в утворенні західноукраїнського варіанта літературної мови. <i>Українська мова на Буковині: матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія Федьковича, (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.)</i>. Чернівці: Рута, 1994. С. 7–8. Герман К.Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Чернівці: Час, 1995. 414 с. Герман К.Ф. Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспекті : Фонетика, фонологія. Чернівці: Рута, 1995. 391 с. Гуйванюк Н. Лексикографічна праця Юрія Федьковича «Сборничокъ рідшихъ руськихъ слівъ зъ Путилівського (Русь-Кімполунгського) окола на Буковині». <i>Науковий вісник Чернівецького ун-ту: зб. ст. Вип. 274 – 275: Слов'янська філологія</i>. Чернівці: Рута, 2005. С. 186–198.

	Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / [уклад.: Н.О. Руснак, Н.В. Гуйванюк, В.Є. Бузинська]. Чернівці : Рута, 2006. 383 с. Прокопенко В. Назви одягу, взуття та головних уборів у буковинських говірках. <i>Питання історії і діалектології</i>. Львів, 1961. Кн. 2, т. 42, вип. 11. С. 45–62. Прокопенко В. А. Назви спорідненості та свояцтва в буковинських говірках. <i>Наук. зап. Чернів. держ. ун-ту</i>. Чернівці: ЧДУ, 1958. Т. 31, вип. 7. С.139–153. Руснак Н.О. Діалектний текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. <i>Наук. вісн. Чернів. ун-ту</i>: зб. наук. пр. Чернівці, 2003. Вип. 170–171. С. 42–48. 2. Виписати всі типи діалектизмів своєї говірки.
--	--

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

Методи навчання і викладання:

- ✓ практичний метод (практичні вправи, практичні роботи);
- ✓ словесний метод (дискусія);
- ✓ наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
- ✓ робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- ✓ методи дистанційного навчання;
- ✓ самостійна робота (розв'язання завдань);
- ✓ індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.

Освітні технології:

- ✓ технології особистісно зорієнтованого навчання, які забезпечують розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма), формують комунікативні уміння;
- ✓ комунікативні та інформаційно-комунікаційні технології, технології проблемного навчання.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі формуального (має на меті формування (удосконалення) навчального процесу), поточного та підсумкового контролю.

Формувальний контроль відбувається у формі:

- виконання вправ;
- усних відповідей на питання, що потребують уваги, пильності студентів, уміння логічно мислити, обґрунтовувати свою думку;
- письмових домашніх завдань з перевіркою їх на практичних заняттях.

Формувальний контроль взаємодіє з поточним.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення діалектології української мови використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе);
- тести;
- творчі роботи (проекти).

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							40	100
T	T	T	T	T	T	T	T	T	T1	T1	T1	T1	T1		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

Критерії підсумкового оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахування індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- виявили поглиблене розуміння актуальних проблем діалектології української мови;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;

- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- знають специфіку української діалектної мови, здійснюють аналіз діалектних явищ;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- виконали індивідуально-творчі завдання;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- усвідомили особливості української діалектної мови, уміють аналізувати діалектні явища;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість узагальнювати діалектні особливості української діалектної мови;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- обізнані з членуванням діалектної мови, аналізують діалектні явища;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти специфіку української діалектної мови;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;
- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;
- обмежилися опосередкованим вивченням історичних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незараховано» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів 35–49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в принципах аналізу діалектних явищ;
- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незараховано» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів 1–34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються і не уміють аналізувати діалектні явища;
- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;
- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100- бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Зараховано	A	відмінно
80-89		B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69		D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним

			опрацюванням освітнього компонента до перескладання
--	--	--	---

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Об'єкт та предмет дослідження діалектології.
2. Багатовекторність діалектологічних досліджень.
3. Структура загальнонаціональної мови.
4. Діалектна основа української літературної мови.
5. Три наріччя української діалектної мови.
6. Континуанти голосного і в українській діалектній мові.
7. Континуанти голосного а в українській діалектній мові.
8. К. Михальчук про членування української діалектної мови.
9. Лінгво-географічні одиниці діалектології: говірка, говір, наріччя.
10. Поняття про діалектне явище, або діалектизм.
11. О.О.Потебня – основоположник української діалектології.
12. 4 типи вокалізму в українській діалектній мові.
13. Особливості поліського типу вокалізму.
14. Специфіка карпатського типу вокалізму.
15. Південно-західний тип вокалізму.
16. Південно-східний тип вокалізму – основа української фонетики.
17. Консонантизм в українській діалектній мові.
18. Поняття про афезу, синкопу, апокопу
19. Губні приголосні в українській діалектній мові.
20. Передньоязикові проривні в українській діалектній мові.
21. Передньоязикові фрикативні в українській діалектній мові.
22. Передньоязикові щілинні шиплячі в українській діалектній мові.
23. Передньоязикові сонорні в українській діалектній мові.
24. Задньоязикові приголосні в українській діалектній мові.
25. Середньоязиковий приголосний в українській мові.
26. Особливості іменникової системи української діалектної мови.
27. Поняття про індукцію в українській діалектній морфології.
28. Орудний відмінок іменників першої відміни в українській діалектній мові.
29. Давальний відмінок іменників другої відміни в українській діалектній мові.
30. Безфлексійні та флексійні форми іменників четвертої відміни в українській діалектній мові.
31. Індукція в класі прикметників в українській діалектній мові.

32. Вплив фонетичних чинників на числівникові форми української діалектної мови.
33. Особові займенники в українській діалектній мові.
34. Неособові займенники в українській діалектній мові.
35. Інфінітивні формотворчі суфікси в українській діалектній мові.
36. Протиставні та непроти́ставні діалектні явища.
37. Дієслова теперішнього часу в українській діалектній мові.
38. Дієслова минулого часу в українській діалектній мові.
39. Дієслова майбутнього часу в українській діалектній мові.
40. Дієслова умовного способу в українській діалектній мові.
41. Дієслова наказового способу в українській діалектній мові.
42. Членування говірок Північної Буковини.
43. Синтаксичний рівень в українській діалектній мові.
44. Просте речення в українській діалектній мові.
45. Складносурядне речення в українській діалектній мові.
46. Складнопірядне речення в українській діалектній мові.
47. Лексико-семантичні угруповання слів в українській діалектній мові.
48. Поняття про лексичні діалектизми.
49. Загальна характеристика поліського наріччя.
50. Загальна характеристика південно-східного наріччя.
51. Загальна характеристика південно-західного наріччя.
52. Загальна характеристика українських говірок Північної Буковини.
53. Залишки колишнього перфекту в українській діалектній мові.
54. Складне речення в українській діалектній мові.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Діалектологія як мовознавча дисципліна.
2. 4 аспекти вивчення діалектології.
3. Поняття про загальнонаціональну мову.
4. Становлення української літературної мови.
5. Структура українська діалектна мова: три наріччя.
6. Реалізація голосного *i* в українській діалектній мові.
7. Реалізація голосного *a* в українській діалектній мові.
8. К. Михальчук про членування української діалектної мови.
9. Основні одиниці діалектології: говірка, говір, наріччя.
10. Поняття про діалектне явище, або діалектизм.
11. Типи діалектизмів.
12. Система вокалізму в українській діалектній мові: 4 типи вокалізму.
13. Поліський тип вокалізму: наголошений та ненаголошений.
14. Карпатський тип вокалізму.
15. Південно-західний тип вокалізму.
16. Південно-східний тип вокалізму.

17. Система консонантизму в українській діалектній мові.
18. Становлення української діалектології.
19. Діалектні явища, зумовлені усним характером народного мовлення.
20. Губні приголосні в українській діалектній мові.
21. Передньоязикові проривні в українській діалектній мові.
22. Передньоязикові фрикативні в українській діалектній мові.
23. Передньоязикові щілинні шиплячі в українській діалектній мові.
24. Передньоязикові сонорні в українській діалектній мові.
25. Задньоязикові приголосні в українській діалектній мові.
26. Середньоязиковий приголосний в українській мові.
27. Голосні переднього ряду в українській діалектній мові.
28. Голосні середнього і заднього рядів в українській діалектній мові.
29. Особливості іменникової системи в українській діалектній мові.
30. Іменники першої відміни в українській діалектній мові.
31. Іменники другої відміни в українській діалектній мові.
32. Іменники четвертої відміни в українській діалектній мові.
33. Іменники третьої відміни в українській діалектній мові.
34. Прикметник в українській діалектній мові.
35. Числівник в українській діалектній мові.
36. Особові займенники в українській діалектній мові.
37. Неособові займенники в українській діалектній мові.
38. Інфінітив в українській діалектній мові.
40. Протиставні та непротиставні діалектні явища.
41. Дієслова теперішнього часу в українській діалектній мові.
42. Дієслова минулого часу в українській діалектній мові.
43. Дієслова майбутнього часу в українській діалектній мові.
44. Дієслова умовного способу в українській діалектній мові.
45. Дієслова наказового способу в українській діалектній мові.
46. Членування говірок Північної Буковини.
47. Синтаксичний рівень в українській діалектній мові.
48. Словосполучення в українській діалектній мові.
49. Просте речення в українській діалектній мові.
50. Складносурядне речення в українській діалектній мові.
51. Складнопірядне речення в українській діалектній мові.
52. Лексичний рівень в українській діалектній мові.
53. Поняття про лексичні діалектизми. Регіоналізми.
54. Загальна характеристика поліського наріччя.
55. Загальна характеристика південно-східного наріччя.
56. Загальна характеристика південно-західного наріччя.
57. Загальна характеристика буковинських говірок
58. Енклітики в українській діалектній мові
60. Складне речення в українській діалектній мові

Студенти мають право на здобуття неформальної та інформаційної освіти відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view>)

Рекомендована література

Основна

1. Аркушин Г. Л. Народна лексика Західного Полісся: монографія; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Інститут філології та журналістики, Західнополіський ономастико-діалектологічний центр. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 236 с.
2. Діалекти в умовах сучасних викликів / відп. ред. Т. Ястремська, Д. К. Рембішевська; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; Інститут Славістики ПАН. Львів–Варшава, 492 с. (Серія «Діалектологічні студії / Studia Gwarowe», т. 2 (15).
3. Діалектологічні-фольклорні матеріали говірки с. Южинець Кіцманського району Чернівецької області»: наук.-попул. вид. / уклад.: О. В. Піцик , В. В. Ковач, Н. О. Руснак, Ю.М. Руснак, Є. Д. Квітень. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2019. – 336 с.
4. Кобринка Г. С., Рябець Л. В. Українська діалектологія: витоки й перспективи. *Українська мова*. № 4. Київ, 2018. С. 92–100.
5. Костів О. Сучасне діалектне мовлення з погляду динаміки. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2016. Випуск 63. С. 165–171.
6. Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя : підручник. К.Академія, 2016. 284 с.
7. Руденко М., Коротяєва І. Українські соціальні діалекти: актуальна проблема для студентів-філологів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 62, том 2, 2023. С. 164–167.
8. Руснак Н., Струк І., Руснак Ю. Вивчення народного (говіркового) мовлення в позакласній роботі ЗЗСО. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал*. Серія «Філологічні науки» / Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series "Philological sciences" / Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2022. № 2 (34). С. 94–98.
9. Цимбал Н. Використання здобутків української діалектології у сучасній лінгводидактиці. URL: <http://surl.li/klzxsj>
10. Ястремська Т. Моделювання українського діалектного простору: концепти верх – низ: монографія. Львів, 2021. 804 с.

Додаткова

1. Громик Ю. В. Комбінаторні звукові зміни в Поліській говірці села Липне: метатеза, протеза, афереза, синкопа, апокопа, епентеза. *Типологія та функції мовних одиниць*. 2014. № 2. С. 67–76.
2. Зевако В. І. Асимілятивні зміни як фонетична ознака східнополіських говірок. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2021 № 47 том 1. С. 87–90.
3. Костів О. Бойківсько-наддністрянське діалектне суміжжя (фонетичні особливості). *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2018. Випуск 68. С. 228–239.
4. Мойсієнко В. Північноукраїнське наріччя: окресленість у просторі і часі український глотогенез. *Матеріали міжнародної наукової конференції*. Житомир, 2015. С.144–165.
5. Руснак Н. Діалектний текст: лінгвокогнітивний та прагматичний аспекти. Кафедра сучасної української мови крізь призму часу та особистостей: колективна монографія / за заг. ред. С.Т.Шабат-Савки. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024. С. 297–322.
6. Руснак Н. Запозичення з румунської мови у лексичній системі говірки с. Южинець Кіцманського р-ну Чернівецької обл. Зміна лінгвістики і зміни в лінгвістиці: *Матеріали XV Міжнародного колоквиуму мовознавчих наук «Еудженіу Кошеріу»*. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2020. С.110–116.
7. Руснак Н. Засадничі прийоми аналізу кулінарної народної термінології. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. Дрогобич, 2022. С. 140–150.
8. Руснак Н. О., Руснак Ю. М. Обрядотерміни післявесільного етапу в буковинських говірках. *Мовознавчий вісник: зб. наук. праць / ред. Г. І. Мартинова та ін.* Черкаси: Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького, 2017. Вип. 22–23. С. 8 –18.
9. Руснак Н. Лексичні особливості буковинських говірок (на матеріалі говірки с. Южинець Кіцманського району Чернівецької області. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Філологічні науки» / Редколегія: Т. Бойчук, Ш. Пуріч, А. Мойсей, Чернівці–Сучава: БДМУ, 2020. № 1 (25). С. 22–26.
10. Руснак Н., Борис Л. Динаміка назв страв та напоїв у буковинських говірках: монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 320 с.
11. Руснак Н., Руснак Ю. Лексика родинних обрядів у буковинському діалекті: монографія [передрук]. Beau Bassin (Mauritius): Lambert. 2017. 320 с.
12. Руснак Н., Струк І. Запозичення з польської мови в буковинських говірках (на матеріалі говірки с. Южинець Кіцманського р-ну Чернівецької області). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія «Філологія». Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 50. С. 143–151.

13. Руснак Н. О. Ментальний континуум носіїв говірок як вияв мовної картини світу. *Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини*: збірник Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 11–12 жовтня 2018 р.). – Чернівці, С. 170–172.
14. Руснак Н. О., Руснак Ю. М. Обрядовий дискурс про різдвяні розваги у буковинських говірках: етнокультурний та лінгвістичний аспекти. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал* = Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukraine-Romanian scientific journal. Series „Philological Sciences”. Чернівці – Сучава, 2017. № 4 (16). С. 129-133..
15. Словник фразеологізмів та паремійних виразів Чернівеччини / уклад. Н. О. Руснак, М. В. Скаб, Г. Т. Кузь, Л. М. Томусяк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2017. 352 с.

Інформаційні ресурси

1. Атлас української мови. URL: <http://surl.li/xfdmjk>
2. Грицак М. А. Матеріали до Словника українських говірок Закарпатської області. Вип. 1: А–Б / За ред. П. Ю. Гриценка. К.: КММ, 2017. 381 с. URL: <http://surl.li/sozhvd>
3. Гуцульські говірки: короткий словник URL: <http://surl.li/qngxih>
4. Івандіти, карабкатися, телебендати: незвична волинська говірка. URL: <http://surl.li/smoyud>
5. «Закарпатський діалект»: що це таке, як він виник та чому важливо його берегти. URL: <http://surl.li/zkpktl>
6. З історії української діалектології: постаті. URL: <http://surl.li/mhdxtk>
7. Коваленко Н. Д. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Рута», 2019. 412 с. URL: <http://surl.li/lthqej>
8. Мартинець А. М. Словник діалектних та маловживаних слів села Липча Хустського району закарпатської області. Івано-Франківськ: Видавництво Кушнір Г. М., 2019. 133 с. URL: <http://surl.li/oyhuuy>
9. Мацюк З. Говорити як медок варити: слов. фразеологізмів Західного Полісся та суміжних територій. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 688с. URL: <http://surl.li/soadkk>
10. Сабалош І. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району. Ужгород, 2021. 598 с. URL: <http://surl.li/nthcka>
11. Словник буковинських говірок. URL: <http://surl.li/adcoce>

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>